

اقلیدس اسکندرنی

اقلیدس اسکندرانی پسر نوقطرس بن برنیقس ، ریاضیدان ، منجم و هندسه دان بزرگ تاریخ است که در سال 323 ق.م در اسکندریه متولد شد، او نویسنده ی موفق ترین کتاب درسی تاریخ ، یعنی اصول (elements) است که مدت دوهزار سال شالوده ی تمام آموزش هندسه در غرب بود .

در این اثر ، اقلیدس همه ی دستاوردهای پیشینیان در هندسه را گردآورده و به شکلی نو نظم بخشیده و از خود نیز چیزهایی به آن افزوده است . هندسه ی اقلیدسی بر چند اصل ساده و بدیهی استوار است و تمام قضایای هندسی از آن ها نتیجه گرفته میشود ؛ به گونه ای که هر قضیه ثابت کننده ی قضیه ی پس از خود باشد . افزون بر هندسه ی مسطحه ، فصلهایی از کتاب هم به جبر ، نظریه ی اعداد و هندسه ی فضایی اختصاص یافته است .

شیوه ی ابتکاری اقلیدس در تألیف «اصول» بسیار مورد توجه دیگر ریاضیدان ها قرار گرفت و پس از مدت کوتاهی ، این کتاب به عنوان مرجع اصلی آموزش هندسه پذیرفته شد . اقلیدس یافته های پراکنده ی هندسه دانان پیشین را در چارچوبی چنان منطقی گردآورده بود که تا قرن ها بعد کسی نتوانست چیزی

بر آن بيفزاید . با اينحال دامنه ي تأثير کتاب اصول از محدوده ي دانش هندسه فراتر ميرود ؛ روش استنتاجی اقلیدس در شکل دهی تفکر منطقی در غرب و پیدایش علوم جدید بسیار موثر افتاده است . دانشمندان بزرگی چون آیزاک نیوتن، گالیلو گالیله و نیکلاس کوپرنیک ، شیوه ي او را سرمشق پژوهش های خود قرار دادند نیوتن کتاب بزرگ «پرنسیپا» را با پیروی از الگوی «اصول» اقلیدس به نگارش در آورده است .

حاکمیت مطلق نظریات اقلیدس بر علم هندسه تا اواسط قرن نوزدهم دوام داشت . در این زمان گروهی از ریاضیدانان پس از مطالعات بسیار به این نتیجه رسیدند که اصل 5 اقلیدس که میگوید دو خط موازی هیچگاه یکدیگر را قطع نمیکنند ، از نظر منطقی غیر قابل اثبات و بنابراین مردود است و برپایه ي این یافته ي ریاضی به تدریج انواع هندسه های نااقلیدسی را پدید آوردند .

علی رغم نام آوری اقلیدس جزئیات زندگی او نامعلوم نیست از یادداشت های پروکلوس و پاپوس اسکندرانی دانسته ایم که اقلیدس از اعضای فعال کتابخانه ي بزرگ اسکندریه و احتمالاً درس خوانده ي آکادمی افلاطون بوده است ولی از تاریخ دقیق تولد و مرگ او مطلع نیستیم و حتی نمیدانیم در کدامین شهر یا

قاره ی جهان زاده شده است . نویسندگان قرون وسطی گاهی او را با اقلیدس

مگارایی – فیلسوف سقراطی قرن چهارم پیش از میلاد – اشتباه گرفته اند .

<http://www.jokerkhob.blogfa.com/>

<http://www.bartarinblog.blogfa.com/>